

Praha 3. 12. 2012
Č.j.: OD-01-1464/12

Vyjádření České lékárnické komory k dopisu předsedy ÚHOS k novele zákona o regulaci reklamy

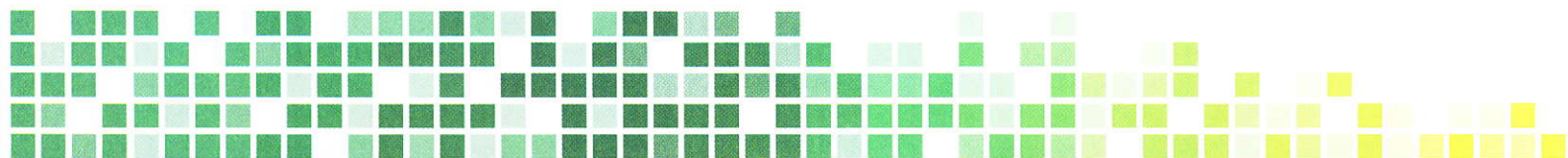
Na zasedání Zdravotního výboru Poslanecké sněmovny ČR konaném dne 27. 11. 2012 a na semináři tomuto zasedání předcházejícím byl mimo jiné projednáván návrh novely zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, konkrétně pak ustanovení o tzv. zákazu bonusů. Jako jediné významné protikladné stanovisko k tomuto ustanovení pak bylo zdůrazněno vyjádření předsedy ÚOHS ze dne 15. 8. 2012 (č.j.: ÚHOS-15498/2012/330/JHv). Česká lékárnická komora s některými argumenty uvedenými ve vyjádření nesouhlasí.

Předseda ÚOHS zejména vyjadřuje obavu z ohrožení hospodářské soutěže při dodávkách léčiv konečným spotřebitelům, neboť by došlo k významnému omezení lékáren v možnosti poskytovat slevy či jiné formy bonusů při výdeji léčiv pacientům.

Ve vyjádření ÚOHS se opomíjí jeden podstatný aspekt novelizačního ustanovení. Totiž, že zákaz bonusů se má vztahovat výlučně na poskytování výhod **v souvislosti s výdejem léčivých přípravků hrazených zcela nebo zčásti z veřejného zdravotního pojištění**, a výslovně je řečeno, že **zákaz bonusů neupírá právo lékárny poskytnout pacientovi i z hrazeného léčivého přípravku slevu z ceny, resp. z doplatku**. Zákaz bonusů tedy nejenže zachovává pacientovi možnost čerpat výhodu ve formě slevy a lékárně možnost soutěže formou poskytování této slevy, ale nijak neomezuje hospodářskou soutěž lékáren v oblasti léčivých přípravků vydávaných bez úhrady zdravotními pojišťovny, popřípadě v ostatním sortimentu lékárny.

Nedávná praxe je nejlepším důkazem, že novelou k žádnému zásadnímu omezení hospodářské soutěže nedojde. Obdobné ustanovení totiž bylo samostatně účinné v prosinci 2011 až březnu 2012 v § 32 odst. 4 zákona o veřejném zdravotním pojištění. K žádnému omezení soutěže nedošlo. Pacienti, lékaři ani provozovatelé proti zákazu bonusů nevznášeli žádné protesty. S výjimkou jednoho řetězcového provozovatele lékáren, jemuž se následně podařilo prosadit do § 32 další odstavec 6, který původní zákaz bonusů sice zachovaly, ale fakticky jej zneutralizovaly do neúčinné podoby. Tentýž řetězcový provozovatel je v současné době opět tím jediným, který proti znovuzavedení zákazu bonusů brojí, byť ne přímo. Využívá k tomu účelově zřízenou Asociaci provozovatelů zdravotnických zařízení, jíž je jediným známým členem.

Ve sporu o oprávněnost zákazu bonusů jde totiž o zájem pacienta jen zdánlivě. Není to užitečná hospodářská soutěž mezi lékárnami, která má pacientům přinášet profit, co je hlavním motorem odporu proti navrženému ustanovení. Nejde o soutěž o pacienta, jde o **soutěž o jeho recept s předepsaným ze zdravotního pojištění hrazeným lékem**. Ještě přesněji řečeno, jde o úhradu od zdravotní pojišťovny. Proto se v praxi vyskytují sofistikovaná lákadla, která mají pacienta

přilákat, aby za příslib výhody svěřil svůj hrazený recept lékárně. Často jde o příslib velmi sporný a pro pacienta nesrozumitelný a nekontrolovatelný.

Zákaz bonusů má dopadat pouze na výdej hrazených léčiv. Je logické, že právě tato léčiva jsou předmětem zákonné cenové regulace, že je výše jejich úhrad stanovována podle zákonných pravidel, a stejně tak je logické, že by měly být regulovány i obchodní praktiky při výdejích těchto léčiv v lékárnách. Samozřejmě při zachování možnosti pro pacienta zaplatit za lék méně než maximální přípustnou cenu, pokud mu lékárna poskytne slevu. A právě to navrhovaný zákaz bonusů umožňuje.

Předseda ÚOHS ve vyjádření konstatuje, že navrhovaná úprava je v rozporu s normami na ochranu hospodářské soutěže. Neuvádí však, s jakými normami koliduje a proč. Pouze se omezuje na konstatování, že by vedla k výraznému omezení soutěže. Již výše jsme uvedli, že tomu tak není. Za prvé to nepotvrdila čtyřměsíční praxe z počátku letošního roku. Za druhé, lékárnám zůstává pro hospodářskou soutěž dostatečně velký prostor v oblasti jiného sortimentu včetně nehrazených léků, a dokonce i u hrazených léčiv je možné soutěžit slevou z ceny. Ve vyjádření se také hrozí porušením právem Evropské unie. Tvrdíme, že navržené ustanovení není v rozporu s žádným předpisem EU. Kdyby tomu tak bylo, bylo by ve vyjádření předsedy ÚOHS namísto obecného konstatování přesně uvedeno ustanovení předpisu EU, jehož porušení hrozí.

Zpochybněn byl také jeden z důvodů, pro které je zákaz bonusů zaváděn, totiž snaha omezit zvýšenou preskripci léčiv. Lze souhlasit s tím, že preskripce léčiv je věcí lékaře. Nelze ale současně odhlédnout od toho, že pacient má svým chováním vliv na předepisovací praxi lékaře. Lékař se rozhoduje mj. na základě informací, které obdrží od pacienta, a je také ovlivněn tím, zda pacient vyjádří svůj názor na užitečnost preskripce. Není tajemstvím, že pacientům je jejich různými lékaři předepisováno velké množství duplicitních nebo naopak interaktivních přípravků, protože se lékaři vzájemně nedozví o lécích, které již pacient užívá. Bonusy pak potlačují zájem pacienta lékaře o své lékové terapii informovat.

Česká lékárnická komora spolu s Ministerstvem zdravotnictví, Státním ústavem pro kontrolu léčiv, patientskými organizacemi a dalšími považuje navrhované ustanovení o omezení poskytování výhod v souvislosti s výdejem hrazených léčiv za užitečné a potřebné. Nedomnívá se, že by jí byla jakkoliv narušována hospodářská soutěž. Naopak má za to, že jeho přijetí pacientům usnadní orientaci při rozhodování, do které lékárny si má jít svůj lék vyzvednout. Pacient nemá být zneužíván jako nástroj k získání prostředků, které stát vynakládá za jeho zdravotní péči.

S pozdravem

PharmDr. Lubomír Chudoba
Česká lékárnická komora
prezident